

1 כללי משק החשמל (עסקאות עם ספק שירות חיוני), התש"ס-2000

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 20(ב) ו-63 לחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 (להלן - החוק), ובהתייעצות עם הרשות לשירותים ציבוריים - חשמל (להלן - הרשות), אני קובע כללים אלה:

1. הגדרות

[תיקונים: התשס"ט, התשע"א, התשע"ב, התשע"ו, התשע"ו (מס' 2)]

בכללים אלה -

"אנרגיה" - אנרגיה חשמלית, הנמדדת בקילו-וואט שעה;

"אנרגיה מתחדשת" - אנרגיה שהמקור ליצירתה הוא בין השאר, שמש, רוח, מים פסולת או ביו-מסה (מסה ביולוגית), ולמעט דלק פוסילי;

"גורם מממן" - אחד מאלה:

(1) תאגיד בנקאי או תאגיד עזר, כהגדרתם בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981;

(2) הגופים האלה הפועלים כדין בישראל: חברות ביטוח, קופות גמל, קופות תגמולים, קרנות וכל סוג של משקיע הקבוע בתוספת הראשונה של חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968;

(3) תאגיד בנקאי בחוץ לארץ הפועל לפי רישיון כדין או חברה הנשלטת בידו וכן חברת ביטוח זרה או חברה הנשלטת בידה או מוסד כספי בחוץ לארץ המקבל פיקדונות מהציבור, המדורגים בדירוג "a" לפחות או בדירוג מקביל מחברת moody's, שמעודכן פעם בשנה לפחות, מאחת מחברות הדירוג המאושרות האלה:

; (1) fitch, inc

; (2) moody's investors service

; (3) standard & poor's

וכן הבנקים לפיתוח הבין-לאומיים האלה:

; ebrd, eib, addb, asdb, iadb, ibrd

"זיקה למקרקעין" - זכויות במקרקעין או זכות לקבלת זכויות במקרקעין;

"זכויות במקרקעין" - בעלות או שכירות כמשמעותן בחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969;

"יכולת" - הספק המיתקן (gross capacity), הנמדד בהדקי הגנרטור במגא-וואטים;

"יכולת זמינה" - הספק המיתקן במגא-וואטים (net capacity), הנמדד בנקודת החיבור שלו למערכת ההולכה, שהיצרן מעמיד לרשות ספק לפי שיטת מכירת יכולת זמינה ואנרגיה כמשמעותה בסעיף 3;

"יצרן" - יצרן חשמל פרטי, לרבות המבקש להיות יצרן חשמל פרטי;

"מיתקן" - מיתקן לייצור חשמל;

"מיתקן אנרגיה מתחדשת" - כל אחד מאלה:

(1) מיתקן ממקור אנרגיה מתחדש שלצורך הפעלתו לא נדרש שימוש בדלק פוסילי;

(2) מיתקן ממקור אנרגיה מתחדש שהמקור ליצירתה הוא שמש או פסולת, שלשם ייעול ותמיכה בהמרת אנרגיה ממקור האנרגיה לחשמל, רשאי להסתייע בדלק פוסילי בהיקף שאינו עולה על 15% מהייצור השנתי של החשמל, ובהיקף שלא יעלה על 25%, אם קבע המנהל כי קיימת תרומה מיוחדת לזמינות והפעלה יעילה יותר של מערכת החשמל הארצית, בכפוף למגבלות שיקבע המנהל לפי סוג טכנולוגיה, והיקף שעות הייצור

בדלק פוסילי;

(3) מיתקן אחר, בהספק שאינו עולה על 20 מגוואט, שהמנהל אישר כי מבחינת הפעלתו יש לראותו כמיתקן אנרגיה מתחדשת, לרבות ייצור חשמל נקי מחום או לחץ שיורי לאחר הליך ניצול דלק פוסילי עיקרי; "מיקבץ שעות הביקוש" - קבוצת שעות שבהן תעריף חשמל אחיד, כפי שקובעת הרשות מזמן לזמן בתעריף החשמל;

"מכרז" - מכרז שפרסמו השר או המדינה לבחירת יצרן שיקבל רישיון למכירת חשמל לספק;

"ספק" - בעל רישיון ספק שירות חיוני המרכז בידו מעל למחצית כושר ההולכה במשק החשמל או בעל רישיון לניהול המערכת;

"עסקת רכישה" - התקשרות לרכישת אנרגיה חשמלית או להעמדת יכולת זמינה ואנרגיה חשמלית, בין ספק לבין יצרן;

"רישיון מותנה" - רישיון זמני שנתנה הרשות, לרבות באישור השר לפי סעיף 4(ב) לחוק, לאדם, ולפיו בהתקיים התנאים הקבועים בו והוראות הדין, יינתן לאותו אדם רישיון ייצור;

"תכנית שנתית" - תכנית הנכללת לפי סעיף 3(א)(2) בחוזה שנחתם עם הספק, שבה קובע היצרן את כמויות האנרגיה שימכור לספק, מועדי ההספקה ומועדי תחזוקת מיתקנו;

"תעריף חשמל" - תשלום בעד אספקת חשמל לצרכנים שקובעת הרשות, מזמן לזמן;

"תקנות הקוגנרציה" - תקנות משק החשמל (קוגנרציה), התשס"ה-2004.

2. חובה לרכוש חשמל

(א) חובת רכישה של חשמל המוטלת על ספק לפי סעיף 17(א)(2) לחוק, חלה כלפי יצרן שבידו רישיון המאפשר לו למכור חשמל לספק, וכפופה לכללים אלה ולתנאי החוזה בהתאם לסעיף 5.

(ב) כללים אלה מהווים חלק בלתי נפרד מרישיונו של ספק ושל יצרן.

2א. רישיון מותנה

(תיקונים: התשס"ט, התשע"א)

(א) אלה התנאים למתן רישיון מותנה, לצורך ביצוע עסקת רכישה ממיתקן אנרגיה מתחדשת:

(1) על מבקש רישיון מותנה להוכיח זיקה למקרקעין שעליהם הוא מתעתד להקים את המיתקן, לאורך כל תקופת הרישיון המבוקשת, היו המקרקעין מוחכרים, רשאי המבקש להוכיח זיקה למקרקעין, לאורך כל תקופת הרישיון, בכפוף להארכת תקופת החכירה לתקופה מתאימה, בתום הסכם החכירה; נוסף על כך יחויב מבקש רישיון מותנה להוכיח יכולת התחברות לרשת החשמל, והוא רשאי לעשות כן באמצעות הצגת סקר היתכנות ראשוני לחיבור לרשת החשמל שבוצע בידי ספק שירות חיוני, וביחידות ייצור שבהן מבוקש גם חיבור לגז טבעי, יכולת התחברות גם לרשת זו;

(2) על מבקש רישיון מותנה לתת את הפרטים הנדרשים במסגרת בקשה למתן רישיון ייצור לפי תקנות משק החשמל (תנאים ונהלים למתן רישיון וחובות בעל רישיון), התשנ"ח-1997;

(3) על מבקש רישיון למיתקן בעל הספק העולה על 1 מגוואט להפקיד ערבות בנקאית אוטונומית בלתי חוזרת לפי תקנה 15 לתקנות הקוגנרציה והתקנה האמורה תחול על הערבות;

(4) תקנה 10(ב) עד (ז) לתקנות הקוגנרציה תחול על מתן רישיון מותנה בשינויים המחויבים.

3. שיטות לעריכת עסקה

[תיקונים: התשס"ט, התשע"ו (מס' 2)]

(א) עסקה תיערך לפי אחת משתי שיטות אלה:

(1) מכירת יכולת זמינה ואנרגיה - שלפיה מעמיד יצרן לרשות הספק יכולת זמינה, ומוכר לו אנרגיה לפי דרישתו;

(2) מכירת אנרגיה - שלפיה מוכר היצרן אנרגיה לספק, בהתאם לתכנית שנתית שתצורף לחוזה שייחתם לפי סעיף 5; התכנית השנתית ניתנת לשינוי בידי היצרן בהודעה של 90 ימים מראש לספק; שינויים במועדי תחזוקה שבתכנית השנתית יתואמו עם הספק.

(ב) עסקה לפי שיטת מכירת אנרגיה תיערך במקרים אלה:

(1) כאשר יכולת המיתקן שמפעיל היצרן אינה עולה על 10 מגא-וואט.

(2) כאשר המיתקן מופעל באנרגיה מתחדשת.

(3) במקרה אחר, כפי שיקבע ברישיונו של היצרן.

(ג) בעסקה לפי שיטת מכירת יכולת זמינה ואנרגיה, תעמוד כל האנרגיה הניתנת לייצור מהיכולת הזמינה שבעדה מקבל היצרן תמורה, לרשות הספק בלבד; ואולם היצרן רשאי למכור לאחר אנרגיה מיוצרת זמינה בזמנים שאינה דרושה לספק, אם הגיע בענין זה לידי הסדר עם הספק.

4. התמורה שישלם הספק בשל רכישת החשמל

[תיקון התשע"ו (מס' 2)]

(א) התמורה שעל הספק לשלם ליצרן בעד החשמל שהוא רוכש ממנו תהיה כמפורט להלן:

(1) פורסם מכרז - תהיה התמורה לפי המחירים שהציע הזוכה במכרז ובהתאם לתנאי החוזה עמו;

(2) בכל מקרה אחר אם בוצעה העסקה -

(א) לפי שיטת מכירת אנרגיה, תהיה התמורה לפי רכיב הייצור בתעריף החשמל בהתאם למקבץ שעות הביקוש;

(ב) לפי שיטת מכירת יכולת זמינה ואנרגיה, לפי קביעת הרשות, בהתאם לעקרונות בסעיף קטן (ב)(1).

(ב) הרכב התמורה שתשולם יהיה אחד מאלה:

(1) בעסקה לפי שיטת מכירת יכולת זמינה ואנרגיה - ממרכיב המיועד לכסות על פני זמן את הוצאותיו הקבועות של היצרן בשל היכולת הזמינה (להלן - ההוצאות הקבועות), ובנפרד ממנו - מרכיב שיכסה את הוצאותיו המשתנות בשל הספקת האנרגיה בפועל (להלן - ההוצאות המשתנות);

(2) בעסקה לפי שיטת מכירת אנרגיה - מתשלום אחד לפי קילו-וואט שעה שסופק ואשר מיועד לכסות הן את ההוצאות הקבועות והן את ההוצאות המשתנות.

5. חוזים

[תיקונים: התשס"ט, התשע"ו (מס' 2), התשע"ז]

(א) עסקה לרכישת חשמל תיערך לפי חוזה שייחתם בין הספק ובין היצרן.

(ב) פורסם מכרז, ייחתם חוזה בהתאם לתנאי המכרז. לא פורסם מכרז, ייחתם חוזה המותאם לשיטת העסקה והטעון אישור של יושב ראש הרשות.

(ג) הספק חייב להתקשר בחוזה עם הזוכה במכרז או עם אדם המציג בפניו רישיון מותנה.

(ד) בעסקת רכישה ייקבעו, בין השאר, תקופת העסקה, מועד תחילתה, התמורה, שירותים נלווים בהתאם להוראות הרשות מזמן לזמן, הסדרת מצבי חירום וכן נושאי אחריות, שיפוי ומתכונת דיווח.

6. תקופת עסקה

(תיקונים: התשס"ט, התשע"ז)

(א) זולת אם נקבע אחרת במכרז, תיקבע תקופת העסקה בידי היצרן, ובלבד שהיא לא תעלה במישרין או בעקיפין, על 25 שנה.

(ב) לענין סעיף זה יראו את תקופת העסקה כמתחילה במועד התחלת הפעלתו המסחרית של מיתקן היצרן, והיא כוללת כל תקופה של השתחררות מוקדמת וחיידוש עסקה כמפורט בתקנות 7 ו-8.

7. השתחררות מוקדמת מעסקה

(תיקונים: התשס"ט, התשע"ב, התשע"ו (מס' 2))

(א) על אף האמור בסעיף 6, רשאי יצרן שהוא יצרן במיתקן אנרגיה מתחדשת או יצרן שתקנות הקוגנרציה, לא חלות עליו לפי תקנה 21 לאותן תקנות או יצרן שתקנות משק החשמל (יצרן חשמל פרטי קונבנציונלי), התשס"ה-2005, אינן חלות עליו לפי תקנה 23 לאותן תקנות, להשתחרר מעסקת רכישה, כולה או חלקה, לצורך מכירת חשמל לאחר, ובלבד שנתן לספק הודעה מראש שתקופתה לא תפחת מהתקופה שנקבעה לפי סעיף קטן (ב) ((להלן - ההודעה מראש) זולת אם נקבע במכרז אחרת, ובמכרז שפורסם אחרי יום כ"ג בטבת התשס"ח (1 בינואר 2008) - באישור השר ובהתייעצות עם הרשות.

(ב) תקופת ההודעה מראש תהיה -

(1) בעסקה שנעשתה לפי שיטת מכירת יכולת זמינה ואנרגיה - 12 חודשים אם היקף היכולת שהופחת מהספק אינו עולה על 50 מגא-וואט או על 25% מהיקף היכולת שהועמד לרשות הספק, לפי הגבוה שבהם (להלן - היכולת המזערית), ו-24 חודשים אם עלה היקף היכולת שהופחת על היכולת המזערית;

(2) בעסקה שנעשתה לפי שיטת מכירת אנרגיה - 12 חודשים.

(3) על אף האמור, בפסקאות (1) ו-(2), על יצרן חשמל פרטי ממיתקן אנרגיה מתחדשת בהספק שאינו עולה על 50 מגוואט, יחולו ההוראות לענין השתחררות מעסקת רכישה הקבועות בתקנה 8 לתקנות קוגנרציה לגבי מיתקן באותו הספק.

(ג) (נמחק).

(ד) ספק לא יהיה זכאי לפיצוי או לתשלום כלשהו בשל כך בלבד שהיצרן השתחרר מוקדם.

(ה) הרשות רשאית לפי בקשתו של יצרן או ספק לקצר את תקופת ההודעה מראש לפי סעיף קטן (ב) או להאריך לתקופה שלא תעלה על 12 חודשים נוספים, אם לדעתה לא תהיה בכך פגיעה בהספקה סדירה, אמינה ויעילה של חשמל וכפוף להוראות סעיף 17(א)(1) לחוק.

8. חיידוש עסקה

(תיקונים: התשס"ט, התשע"ב)

(א) השתחרר יצרן השתחררות מוקדמת מעסקה (להלן - העסקה המקורית) כאמור בסעיף 7, וביקש לשוב ולמכור חשמל לספק, חייב הספק לחדש את העסקה בתנאים אלה:

(1) לא החלה ההפעלה המסחרית של מיתקן היצרן, או לא עברו 10 שנים ממועד תחילת ההפעלה המסחרית של מיתקן היצרן ועד לחידוש העסקה בפועל, תתחדש העסקה לפי אחת מאלה:

(א) היתה העסקה לפי שיטת מכירת אנרגיה, יהיה החידוש באותם תנאים של העסקה המקורית, זולת אם נקבע אחרת במכרז;

(ב) היתה העסקה לפי שיטת מכירת יכולת זמינה ואנרגיה, והיקף החידוש לא עלה על היכולת המזערית,

תחודש העסקה באותם תנאים של העסקה המקורית; עלה היקף החידוש על היכולת המזערית, תתחדש העסקה לגבי כמות היכולת המזערית באותם התנאים שבעסקה המקורית ולגבי כמות היכולת מעבר לכמות המזערית בהפחתת התמורה בגין ההוצאות הקבועות ב-4% מהתמורה המקורית.
(2) עברו 10 שנים ממועד תחילת ההפעלה המסחרית של המיתקן ועד לחידוש העסקה בפועל, תופחת התמורה האמורה בפסקה (1) ב-5%.

(ב) חידוש עסקה לפי סעיף זה מותנה בכך שהיצרן הודיע לספק בכתב על כוונתו לחדש את העסקה 12 חודשים מראש.

9. תחילה ותחולה

[[תיקונים: התשס"ה, התשס"ה (מס' 2)]]

(א) תחילתם של כללים אלה ביום י"א באלול התש"ס (11 בספטמבר 2000) (להלן - יום התחילה), והם יחולו גם על עסקה שהליכים לענינה החלו לפני יום התחילה וטרם נסתיימו.
(ב) נוסף על האמור בסעיף קטן (א), כללים אלה יחולו על -

(1) אדם שקיבל אישור מאת השר או רישיון ייצור ערב תחילתן של תקנות משק החשמל (יצרן חשמל פרטי קונבנציונלי), התשס"ה-2005, או שקיבל רישיון ייצור בהתבסס על אישור כאמור או שקיבל רישיון לפי מכרז שפורסם ערב תחילתן של התקנות האמורות; לענין זה, "אישור" - אישור שנתן השר לאדם, לפיו, בהתמלא התנאים הקבועים בו, יינתן לאותו אדם רישיון ייצור;
(2) יצרן שמיתקנו מופעל באנרגיה מתחדשת.

י' באלול התש"ס (10 בספטמבר 2000)

אברהם (בייגה) שוחט
שר התשתיות הלאומיות

[1] ק"ת 6057, התש"ס (26.9.2000), עמ' 928.

תיקונים: ק"ת 6368, התשס"ה (8.2.2005), עמ' 424;

ק"ת 6370, התשס"ה (17.2.2005), עמ' 445 [התשס"ה (מס' 2)];

ק"ת 6802, התשס"ט (9.8.2009), עמ' 1208. ראו הוראות מעבר בסעיף 10 לתיקון;

ק"ת 7032, התשע"א (15.9.2011), עמ' 1378;

ק"ת 7061, התשע"ב (15.12.2011), עמ' 316;

ק"ת 7683, התשע"ו (4.7.2016), עמ' 1566;

ק"ת 7701, התשע"ו (9.8.2016), עמ' 1812 [התשע"ו (מס' 2)];

ק"ת 7745, התשע"ז (22.12.2016), עמ' 344.